

Spørsmål om godkjenning av spesialkompetanse for montessoriskoler

Utdanningsdirektoratet har svart Montessori Norge om godkjenning av spesialkompetanse for montessoriskoler.

TOLKNINGSUTTALELSE | 14.04.2021

Innholdet i tidligere forskrift til privatskolelova § 8A-1, reguleres nå i privatskoleforskriften § 9-1.

Gjelder

- Privatskolelova - § 4-2 Kompetansekrav til undervisningspersonalet
- Privatskoleforskriften - § 9-1 Spesialkompetanse i skoler som er godkjente for å drive på grunnlag av ei anerkjent pedagogisk retning

Vi viser til deres henvendelse om forskrift til friskoleloven § 8A-1 om krav til spesialkompetanse i montessoripedagogikk.

Hovedregelen er at slik spesialkompetanse skal bestå av høyere utdanning innen den anerkjente pedagogiske retningen med et omfang på minst 60 studiepoeng. Utdanningsdirektoratet har erfaring med at mange lærere i montessoriskoler har slik utdanning enten fra Norge eller fra andre land.

Utdanningsdirektoratet har ikke erfaring med at skolene har hatt utfordringer med å forstå hva som skal til for å oppfylle dette kravet. Vår erfaring er at kapasiteten ved utdanningen som finnes i Norge i dag ikke dekker behovet til montessoriskolene. Dette var med i Utdanningsdirektoratets vurdering når forskriften om spesialkompetanse ble fastsatt i 2016, da vi bla. uttalte at:

"Dette forslaget vil tilsvare dagens forvaltningspraxis, og ta hensyn til at kapasiteten ved høyskoleutdanningen som finnes i Norge i dag ikke dekker behovet til montessoriskolene. Forslaget sikrer ikke en bedre kvalitetssikring av utdanningene enn i dag."

Utdanningsdirektoratet kan godkjenne annen utdanning av minst ett års omfang som spesialkompetanse

I tillegg til å fastsette at 60 studiepoeng med relevant utdanning fyller kravet inneholder forskriften en kanbestemmelse, der Utdanningsdirektoratet kan godkjenne annen utdanning av minst ett års omfang som spesialkompetanse.

Gjennom forvaltningspraxis er etterutdanningskurs med ett års omfang fra Waterpark og AMI blitt godkjent som tilfredsstillende spesialkompetanse, ved vedtak om driftstillatelse og ved tilsyn. Dersom det er flere tilsvarende etterutdanningskurs, vil slike også måtte vurderes etter den nevnte kanbestemmelsen.

Dere viser til et nytt «internasjonalt fullverdig montessoridiplom (en videreutdanning) for aldersgruppen 12 - 18 år. Dette kurset er i regi av AMI (den internasjonale montessoriorganisasjonen), som er den samme "standard" som ligger til grunn for den formelle videreutdanningen i montessori ved USN. Denne utdanningen tas delvis på samlinger i Sverige eller USA, og delvis lokalt og digitalt.

Vi ønsker å gjøre direktoratet oppmerksom på denne nye muligheten, og understreke at vi mener denne utdanningen tilfredstiller kravet om 60 stp. (eller tilsvarende) tilleggskompetanse for pedagoger som jobber på ungdomstrinnet i montessoriskoler."

Som vi har redegjort for over er det kun høyere utdanning som kan fylle kravet om 60 studiepoeng. Vurdering vil dermed være om dette er annen utdanning som godkjennes. Kurset må være innen den anerkjente pedagogiske retning, montessoripedagogikk og med minimum ett års omfang. Med ett års omfang menes arbeidsmengde, og ikke utstrekning i tid. Vi kan ikke se at kurset dere viser til er av et slikt omfang.

Spesialkompetansen må være relevant for undervisning i den aktuelle skolen

Forskriften stiller ikke krav om at spesialkompetansen må være tilpasset alle aldersgruppene som undervises, men den må være relevant for undervisning i den aktuelle skolen. For en skole som er godkjent for 1.-10. årstrinn vil det etter forskriften oppfylle kravene om spesialkompetansen innenfor montessoripedagogikk er for gruppen 6-12 år eller for gruppen 12- 15 år.

Vi ser likevel at skolene kan ønske at lærere har utdanning for det trinnet som de underviser, og søke etter

slike lærere. Vi viser til friskoleloven § 5-2 om at skolens styre har ansvar for rett og nødvendig kompetanse ved skolen.

Minst halvparten av undervisningspersonalet skal ha spesialkompetanse

Vi viser videre til at kravet om at minst halvparten av undervisningspersonalet skal ha spesialkompetanse er et minimumskrav. Det er ingen dispensasjonsmuligheter fra dette kravet. Kravet om at 50 % av undervisningspersonalet må ha spesialkompetanse er et krav til virksomheten, ikke til den enkelte lærer. Kravet relateres til stillingsprosent for undervisningspersonalet, og ikke for antallet ansatte. Dette innebærer at 50% av undervisningen ved skolen må kunne dekkes av undervisningspersonale med spesialkompetanse. Kravet gjelder undervisningen som helhet, og er ikke et krav om at den enkelte elev skal få 50 % av sin undervisning dekket av en lærer med spesialkompetanse eller at 50 % av timene i hvert enkelt fag må være dekket. Andelen ved skolen kan vurderes under ett, og det er ikke et krav for det enkelte hovedtrinn (1.-4., 5.-7. og 8.-10.).

Forskrift til friskoleloven § 8A-1 Spesialkompetanse i skolar som er godkjende til å drive på grunnlag av ei anerkjend pedagogisk retning

I skolar som er godkjende til å drive på grunnlag av ei anerkjend pedagogisk retning, skal minst halvparten av undervisningspersonalet ha spesialkompetanse til å gjennomføre den anerkjende pedagogiske retninga.

Som spesialkompetanse reknast høgare utdanning innan den anerkjende pedagogiske retninga med eit omfang på minst 60 studiepoeng. Departementet kan godkjenne anna utdanning av minst eit års omfang som spesialkompetanse. Spesialkompetansen må vere relevant for undervisning i den aktuelle skolen.

Vår referanse: 2021/202